

The background is a blurred green landscape. A large, abstract red shape, resembling a stylized letter 'S' or a ribbon, is overlaid on the image. A silver knife is positioned horizontally across the middle of the red shape. The author's name 'henning mankell.' is written in white lowercase letters, with 'mankell.' in a larger, bold font. A small red dot is located to the right of the period. Below the author's name is a white rectangular box containing the text 'KRIMI román HOST' in black uppercase letters. At the bottom, the title 'číňan' is written in white lowercase letters with diacritics.

henning
mankell.

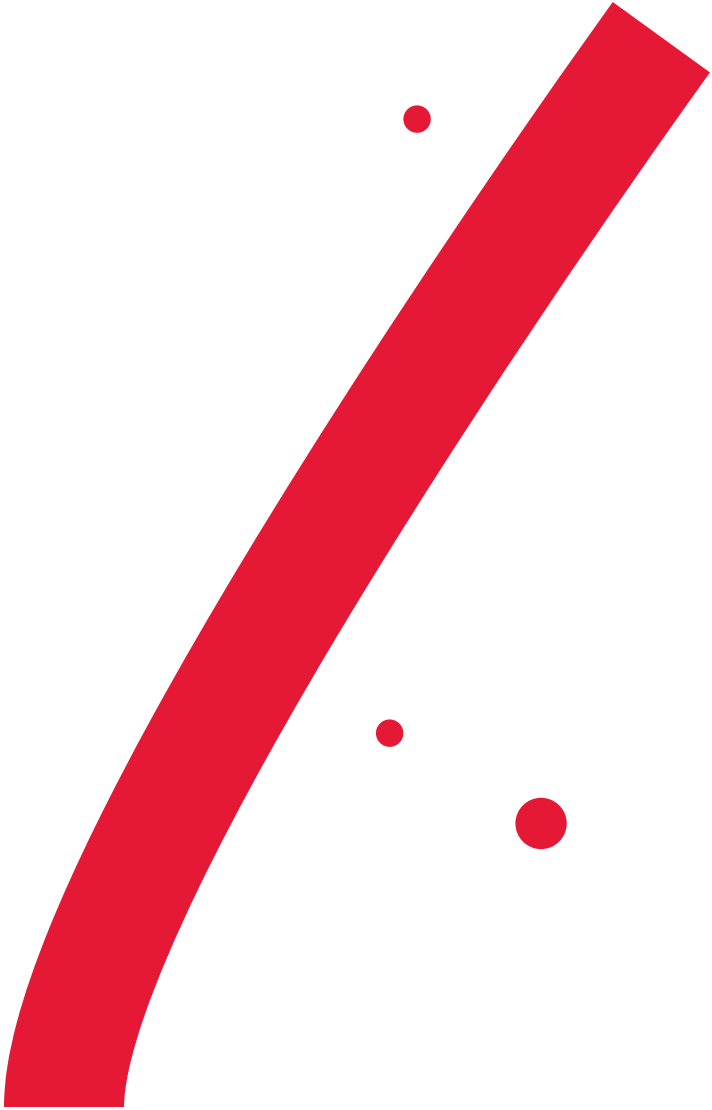
KRIMI román HOST

číňan

čínán

henning
mankell

KRIMI román HOST

číňan

Brno 2011

Kinesen

Copyright © Henning Mankell, 2008

Published by agreement with Copenhagen

Literary Agency ApS, Copenhagen

Translation © Helena Stiessová, 2011

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o.,
2011 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-601-3 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-602-0 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-603-7 (Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-604-4 (Formát MobiPocket)

1. díl / ticho (2006)

Já, Birgitta Roslinová, slibuji na svou čest a svědomí, že budu rozhodovat spravedlivě a podle svého nejlepšího vědomí a svědomí nestranně jak o chudých, tak i o bohatých a soudit tak, jak mi stanoví švédské zákony; nebudu zákon překrucovat či nespravedlivě jednu ze stran zvýhodňovat kvůli vztahům příbuzným či přátelským, rádcem mi nebude závist ni zvlé či bázlivost, jakož ani úplata, dary či jiné hmotné statky, a žádná okolnost nedonutí mě jednat proti zákonu; neučiním vinným toho, kdo jest nevinný, a toho neučiním nevinným, kdo jest vinný. Nevyjevím žádné ze stran ani nikomu dalšímu, co z úradků soudu uchovat se má za zavřenými dveřmi. Toto vše budu co čestná a svědomitá soudkyně věrně dodržovat.

Zákon o soudech a soudcích, kap. 4, § 11

Slib soudce

náhrobní nápis

1

Tvrdá krusta sněhu, tuhý mráz. Hluboká zima.

Jednoho z prvních lednových dní roku 2006 překročí osamělý vlk neviditelnou hranici a z Norska se přes Vauldalen dostane do Švédska. U Fjällnäsů ho zahlédne řidič na sněžném skútru, ale vlk zmizí v lesích směrem na východ dřív, než si kdokoliv stihne všimnout, kam se poděl. Hluboko v rozlehlém norském Východním údolí našel zbytek zmrzlé losí mršiny, na které ještě zůstalo dost masa k ohlodání. Jenže to bylo před více než dvěma dny. Teď začíná být vyhladovělý a znovu hledá potravu.

Je to mladý samec a vydal se na cestu, aby si vytyčil vlastní území. Míří na východ. U Nāvjarnských hor, severně od Linsellu, objeví další losí mršinu. Nehne se od ní celý den a noc a sytí se před další cestou. Stále drží východní směr. U Kårböle přeběhne přes zamrzlou řeku Ljusnan a pak následuje její zákruty vedoucí k moři. Za jedné jasné noci se na neslyšných tlapách dostane přes most u Järvsö a poté zahne do hlubokých lesů rozpínajících se až k břehu moře.

Časně zrána třináctého ledna doputuje vlk do Hesjövallenu, vesničky ležící jižně od jezera Hansesjön v Hälsinglandu. Zastaví se a větrí. Odněkud se šíří pach krve. Vlk se rozhlíží. V domech bydlí lidé. Z komínů ale nestoupá kouř. Navíc jeho bystrý sluch nezaznamená žádné zvuky.

Ale pach krve vlk neomylně cítí. Čeká na kraji lesa, pokouší se zavětřit, odkud pach jde. Poté se pomalu rozběhne sněhem. Pach se táhne od domu na konci vesnice. Vlk se teď má na pozoru, v blízkosti lidí je třeba být opatrný a trpělivý. Opět se zastaví. Pach vychází ze zadní části domu. Vlk vyčkává. Nakonec se znovu pohne. Když dojde na místo, spatří novou mršinu. Odtaáhne těžkou kořist k okraji lesa. Pořád ještě na něj nikdo nepřišel, ani štěkot psů se neozývá. Toho studeného rána panuje naprosté ticho.

Na kraji lesa se vlk pustí do jídla. Jde to snadno, maso není zmrzlé. Vlk je vyhladovělý. Nejprve stáhne koženou botu a pak se zahryzne do spodní části nohy, hned nad chodidlem.

Noc předtím sněžilo, pak se počasí uklidnilo. Zatímco se vlk sytí, začínají se ke zmrzlé zemi opět snášet lehounké sněhové vločky.

2

Když se Karsten Höglin probudil, vzpomněl si, že se mu zdálo o jedné fotografii. Zůstal nehnutě ležet v posteli a cítil, jak se sen pozvolna vrací, jako by jeho negativ poslal do Karstenova vědomí svůj otisk. Poznával tu fotku. Byla černobílá a zobrazovala muže sedícího na staré železné posteli. Na stěně za ním visela lovecká puška a u nohou měl plechový nočník. Když tu fotografii Karsten viděl poprvé, upoutal ho starcův smutný úsměv. Muž měl v sobě cosi plachého a váhavého. Teprve dlouho poté se Karsten dozvěděl historii toho snímku. Několik let předtím, než fotografie vznikla, zastřelil muž na lovu vodních ptáků nešťastnou náhodou svého jediného syna. Od té doby visela puška na zdi a muž se čím dál hlouběji propadal do samoty.

Karsten Höglin si pomyslel, že ze všech tisíců snímků a negativů, které kdy viděl, je pro něj tenhle nezapomenutelný. Byl by ho rád vyfotil sám.

Hodiny na nočním stolku ukazovaly půl osmé. Za normálních okolností se Karsten budíval velmi brzy. Ale tuhle noc spal bídně, postel i matrace byly nepohodlné. Rozhodl se, že než zaplatí účet za hotel a vydá se dál, bude si na to stěžovat.

Tohle byl devátý a zároveň poslední den jeho cesty. Finance na ni pocházely ze stipendia, které mu umožnilo zdokumentovat opuštěné vesnice a malé, postupně se vylidňující obce. Teď byl v Hudiksvallu a zbývala mu poslední vesnice.

Vesničku si vybral na základě dopisu od jednoho starého muže, který četl o jeho projektu a napsal pak Karstenovi o místě, kde sám žije. Na Karstena dopis zapůsobil; rozhodl se, že svou výpravu zakončí právě tam.

Vstal a roztáhl závěsy. V noci sněžilo. Venku panovalo šedé přítmí, nad obzorem se ještě neobjevilo slunce. Dole po ulici jela na kole teple oblečená žena. Karsten ji sledoval pohledem a dumal, jak chladno venku asi je. Minus pět, možná sedm stupňů. Víc ne.

Oblékl se a pomalým výtahem sjel do recepcce. Auto měl zaparkované na vnitřním dvoře hotelu. Určitě tam nerušeně stojí. Ale brašny s fotoaparáty si stejně raději vzal k sobě na pokoj. Dělal to tak vždycky. Přijít jednoho dne k autu a zjistit, že foťáky jsou tytam, to byla jeho nejhorší noční můra.

V recepci seděla mladá žena, ani ne dvacetiletá. Karsten si všiml, že je nedbale nalíčená, a myšlenky na stíznost ohledně postele se vzdal. Stejně se do tohohle hotelu nikdy nevrátí.

V jídelně sedělo několik hostů skloněných nad novinami. Karsten byl na okamžik v pokušení vzít jeden z fotoaparátů a tichou jídelnu si vyfotit. Připomínalo mu to Švédsko, které dřív vypadalo právě takhle. Tiší lidé sklonění nad novinami a šálky kávy, každý jen se svými myšlenkami, se svým osudem.

Nechal ten nápad plavat, nalil si kávu, namazal dva chleby a vzal si jedno vejce naměkko. Jelikož nenašel žádné volné noviny, zhltnul snídani rychle. Nesnášel sedět sám u stolu, aniž by měl něco na čtení.

Když vyšel ven, udeřila ho větší zima, než čekal. Stoupl si na špičky a podíval se na teploměr připevněný u okna do recepcce. Minus jedenáct stupňů. Klesá to, pomyslel si. Dosud byla zima až příliš mírná. Teď přijde mráz, na který jsme tak dlouho čekali. Odložil brašny na zadní sedadlo, nastartoval a jal se oškrabávat přední sklo. Na sedadle ležela mapa. Už včera během přestávky po focení ve vesnici blízko jezera Hasselasjön v mapě hledal, kudy do poslední vesnice pojede. Nejprve by se měl držet hlavní silnice směrem na jih a u Iggesundu odbočit na městečko Sörforsa. Pak se nabízel dvě možnosti, může zvolit buď východní, nebo západní cestu kolem jezera, které se střídavě jmenovalo Velké a Dlouhé. Na benzinové pumpě při vjezdu do Hudiksvallu se dozvěděl, že východní silnice za moc nestojí. Přesto se rozhodl právě pro ni. Měl by tam být rychleji. A světlo toho zimního rána bylo překrásné. Už měl před očima kouř stoupající z komínů vzhůru k nebi.

Jízda mu trvala čtyřicet minut. Jednou se mu podařilo si zajet. Zabočil špatně na silnici vedoucí na jih, směrem k Näcksjö.

Vesnice Hesjövallen ležela v údolíčku vedle jezera, na jehož jméno si Karsten nemohl vzpomenout. Že by Hesjön? Až těsně k vesnici, která se rozkládala na stráni svažující se k jezeru, se táhly husté lesy. Středem obce procházela úzká silnice vedoucí dál k Härjedalenu.

Karsten zastavil na kraji vesnice a vystoupil z vozu. Oblačnost se začala protrhávat. Světlo bude trochu nepříjemné, možná taky méně výrazné. Rozhlédl se. Domy stály na místě, všude panoval klid a ticho. Z dálky se ozýval slabý zvuk aut projíždějících po hlavní silnici.

Zmocnila se ho neurčitá obava. Zadržel dech, jako pokaždé, když tak úplně nerozuměl tomu, co má před sebou.

Pak mu to došlo. Komíny. Byly studené. Po kouři, který se měl stát efektní součástí jeho zamýšlených fotografií, nebylo ani stopy. Pomalu klouzal pohledem po domcích. Někdo už venku projel se sněžnou frézou, pomyslel si. Ale nikdo ještě nevstal, aby zapálil v krbu a kamnech. Vzpomněl si na dopis od muže, který mu vesnici popsal. Stařec vyprávěl o komínech, prý to vypadá, jako by si domy navzájem posílaly kouřové signály jako při dětské hře.

Karsten si povzdechl. Takhle je to s dopisy, pomyslel si. Lidé nepíší to, co je pravda, ale to, co si podle nich adresát chce přečíst. Teď abych fotil vychladlé komíny. Nebo má celý ten podnik odpískat? Nikdo ho k focení Hesjövallenu ani jeho obyvatel nenutil. Měl už dostatek fotografií zvolna vymírajícího Švédska, zdokumentoval opuštěné usedlosti, odlehle vesnice, které občas zachránili Němci a Dánové, když si domy přestavěli na letní sídla, a jiné prostě chátraly, dokud se neobrátily v prach. Karsten se rozhodl, že pojedje, a nasedl zpátky do auta. Ale ruka mu zůstala na klíčkách od zapalování. Když už dojel tak daleko, může se aspoň pokusit o nějaké portrétní fotografie místních obyvatel. Přece jen mu jde o tváře. Během let strávených focením ho stále víc fascinovaly staré obličej. Než nadobro odloží objektiv, uložil si tajný úkol, a sice sestavit knihu ženských portrétů. Jeho fotografie budou vyprávět o kráse, kterou lze najít jedině ve tvářích

skutečně starých žen, jimž se do kůže vryl celý život a všechna námaha, jako usazeniny ve skalní stěně.

Karsten Höglin neustále pátral po tvářích, obzvláště po těch letitých.

Znovu vystoupil z auta, stáhl si do čela beranici, vzal přístroj Leica m8, který ho doprovázel posledních deset let, a vydal se k nejbližšímu domu. Vesnici tvořilo všehovšudy deset domků, většina z nich byla natřená červenou barvou a některé měly zápraží se stříškou. Viděl jen jednu novostavbu. Pokud se tedy řadovému domku z padesátých let dá říkat novostavba. Karsten došel k brance, zastavil se a zvedl fotoaparát. Na štítku stálo, že v domě bydlí rodina Andrénova. Vyfotil několik záběrů, vyměnil clonu a pozměnil dobu expozice, hledal různé úhly. Pořád je moc pošmournou, pomyslel si. Asi to vyjde rozmazaně. Ale člověk nikdy neví. Profese fotografa v sobě zahrnuje i nečekaná překvapení.

Karsten Höglin často pracoval čistě intuitivně. Ne že by nepřeměřoval světlo, když bylo potřeba. Ale tu a tam se mu podařilo dosáhnout překvapivých výsledků díky tomu, že se nijak pečlivě nezabýval expozičním časem. Improvizace byla součástí jeho práce. Jednou v Oskarshamnu viděl stát v přístavu velkou plachetnici s napnutou plachtou. Byl tenkrát jasný den a ostře svítilo slunce. Zrovna když se chystal loď vyfotit, napadlo ho na objektiv dýchnout teplý vzduch, který sklíčko zarosil. Poté co snímek vyvolal, nořila se na něm z mlhy loď duchů. Za tu fotografii získal vysoké ocenění.

Na orosení nikdy nezapomněl.

Branka šla ztuha. Musel zabrat, aby ji rozhýbal. V čerstvě napadaném sněhu nebyly žádné stopy. Stále se nic neozývalo, ani něčí pes mě ještě neobjevil, napadlo ho. Jako kdyby znenadání všichni zmizeli. Tohle není vesnice, ale bludný Holanďan.

Vyšel po schodech a zaklepal na dveře, počkal, zaklepal podruhé. Žádný pes, žádná mňoukající kočka, nic. Teď začal být na pochybách. Něco tu rozhodně nesedí. Zaklepal ještě jednou, silněji a dlouze. Pak zkusil kliku. Zamčeno. Staří lidé jsou úzkostliví,

pomyslel si. Zamykají se, mají strach, že všechno, o čem čtou v novinách, postihne právě je.

Zabušil na dveře, ale bez odezvy. Dospěl k přesvědčení, že dům musí být prázdný.

Vyšel brankou ven a zamířil k sousednímu stavení. Začalo se rozednívat. Vedlejší dům měl žlutý nátěr. Okenní kyt se odloupl, v domě muselo táhnout. Než zaklepal, vzal za kliku. I tyhle dveře byly zamčené. Rázně zatukal a dřív, než měl někdo vůbec šanci odpovědět, přešel v bušení. Ani tady to nevypadalo, že je někdo doma.

Znovu se rozhodl, že to nechá plavat. Pokud teď sedne za volant, bude doma v Piteå už brzy odpoledne. Jeho ženu Magdu by to potěšilo. Podle ní je na takové cestování starý, ačkoliv mu je teprve třiašedesát. Ale byly tu neurčité příznaky začínající anginy pectoris. Doktoři mu řekli, aby myslel na své stravování a snažil se mít dostatek pohybu.

Jenže Karsten domů nevyrazil. Místo toho obešel dům a zkusil dveře, které by mohly vést k prádelně za kuchyní. I ty byly zamčené. Popošel k nejbližšímu oknu, vytáhl se na špičky a nahlédl dovnitř. Mezerou mezi závěsy viděl přímo do pokoje, kde stála televize. Šel k dalšímu oknu. Stejný pokoj, pořád viděl televizi. Výšivka na zdi hlásala „Ježíš je tvůj nejlepší přítel“. Právě chtěl přejít k dalšímu oknu, když něco upoutalo jeho pozornost. Leželo to na podlaze. Zprvu to považoval za klubko příze. Pak mu došlo, že to je tlustá vlněná ponožka a že ta ponožka je navlečená na noze. Odskočil na krok od okna. Srdce mu bušilo. Viděl správně? Byla to opravdu noha? Vrátil se znovu k prvnímu oknu, ale odtud nedohlédl přes celý pokoj. Šel k druhému oknu. Teď si byl jistý. To, co spatřil, je lidská noha. Nehybná noha. Nevěděl, jestli se jedná o muže nebo ženu. Ten, komu noha patří, mohl sedět v křesle. Ale taky mohl ležet na zemi.

Karsten zabouchal na okno, jak nejsilněji si troufal. Nic se nedělo. Vytáhl mobilní telefon a vytočil číslo na tísňovou linku. Signál byl tak slabý, že se nedovolal. Rozběhl se ke třetímu

domu a zatloukl na dveře. Ani tady nikdo neotvíral. Hlavou mu blesklo, jestli se snad neocitl v kraji, který se pomalu proměňuje v noční můru. U dveří ležela škrabka na boty. Strčil ji do škvíry vedle zámku a dveře vypáčil. Jeho jedinou myšlenkou bylo najít telefon. Vtrhl do domu, a nestihl si včas všimnout, že i tady ho čeká stejný pohled. Mrtvý člověk. Na podlaze v kuchyni ležela stařena. Hlavu měla prakticky oddělenou od těla. Vedle ní ležela mrtvolka psa přeseknutého na dva kusy.

Karsten Höglin vykřikl a obrátil se na útěk. Z předsíně zahlédl muže, který ležel na zemi v obývacím pokoji mezi stolkem a červenou pohovkou s bílým přehozem. Stařec byl nahý. Celá záda měl pokrytá krví.

Karsten Höglin vyběhl z domu. Chtěl okamžitě pryč. V běhu mu vyklouzl fotoaparát, ale nezastavilo ho to. Rostla v něm hrůza z pomýšlení, že ho nějaká neviditelná bytost sekne do zad. Otočil auto a vystřelil odtamtud.

Teprve když přijel na hlavní silnici, zastavil a třesoucíma se rukama vytočil číslo tísňové linky. V okamžiku, kdy si přitiskl přístroj k uchu, zaplavila ho prudká bolest na prsou. Jako by ho přece jen někdo dostihl a vrazil mu do těla nůž.

Do telefonu na něj promluvil nějaký hlas. Ale Karsten nedokázal odpovědět. Bolest byla tak úporná, že se mu z hrdla dralo jen sípání.

„Neslyším vás,“ říkal ženský hlas.

Pokusil se znovu. Zase jen zachrčení. Umíral.

„Můžete mluvit hlasitěji?“ řekla žena. „Nerozumím, o co se jedná.“

S největším vypětím ze sebe vypravil několik slov.

„Umírám,“ zasípal. „Dobrý Bože, umírám. Pomozte.“

„Kde jste?“

Ale odpovědi se ženě nedostalo. Karsten Höglin byl na cestě do nekonečné tmy. V křečovitém pokusu zbavit se příšerné bolesti, jako by byl tonoucím, který se marně pokouší dostat nad hladinu, sešlápl plyn. Auto se rozjelo přímo do protisměru.

Nákladák s kancelářským nábytkem mířící do Hudiksvallu už nestihl zabrzdít a auta do sebe narazila. Řidič nákladáku vylezl z kabiny a šel se podívat, jak je na tom muž z vozidla, se kterým se srazil. Viděl ho ležet přes volant.

Řidič byl z Bosny a mluvil špatně švédsky.

„Je vám něco?“ zeptal se.

„Vesnice,“ zachrčel Karsten. „Hesjövallen.“

Víc už neřekl. Než na místo dorazila sanitka, zemřel Karsten Höglin na následky rozsáhlého infarktu.

Okolnosti nehody byly zpočátku dost nejasné. Skutečnou příčinu náhlého infarktu, který muže za volantem tmavě modrého volva postihl, nemohl nikdo ani tušit. Teprve když Karstena Höglina odvezli a odtahová služba nakládala těžce poškozený nákladní automobil, šel si jeden z policistů vyslechnout, co se jim pokouší bosenský řidič říct. Policista se jmenoval Erik Huddén a nerad zbytečně mluvil s lidmi, kteří neumějí dobře švédsky. Připadalo mu, jako by jejich vyprávění ztrácelo na významu, pokud byly jejich vyjadřovací schopnosti nedostatečné. Huddén samozřejmě nejdřív udělal test na přítomnost alkoholu. Řidič byl strážlivý, tester svítil zeleně. Řidičský průkaz měl taky v pořádku.

„Něco snažil říct,“ prohlásil šofér.

„A co?“ zeptal se Erik Huddén odmítavě.

„Něco jako Herö. Nějaký místo?“

Erik Huddén byl místní. Netrpělivě zavrtěl hlavou.

„Tady žádné Herö není.“

„Já možná špatně slyšel? Možná to bylo něco se ‚s‘? Třeba to bylo Hersjö.“

„Hesjövallen?“

Řidič přikývl.

„Tak to řek.“

„Co tím myslel?“

„To nevím. Umřel.“

Erik Huddén strčil svůj poznámkový blok do kapsy. Šoférovi výpověď si nezaznamenal. O půl hodiny později odtahovka

zdemolovaná auta odvezla a pro bosenského řidiče si přijeli policisté kvůli výslechu na policejní stanici. Erik Huddén nasedl do auta na cestu zpátky do Hudiksvallu. Řídil jeho kolega Leif Ytterström.

„Vezmeme to přes Hesjövallen,“ řekl zničehonic Huddén.

„Proč? Máme tam něco hlášeného?“

„Chci si jen něco ověřit.“

Erik Huddén byl starší než Ytterström. Navíc byl známý svou nemluvností a umíněností. Leif Ytterström odbočil na silnici směrem na Sörforsu. Když dojeli k Hesjövallenu, řekl mu Huddén, ať celou vesnicí pomalu projede, aniž by vysvětlil, proč vlastně zajížděku udělali.

„Vypadá to tu opuštěně,“ poznamenal Leif Ytterström, jak míjeli jeden domek za druhým.

„Jeď zpátky,“ reagoval Erik Huddén. „Stejně pomalu.“

Pak Ytterströmovi řekl, ať zastaví. Něco upoutalo jeho pozornost. U jednoho domu leželo cosi ve sněhu. Huddén vystoupil a šel blíž. Najednou se prudce zarazil a vytáhl zbraň. Leif Ytterström vylezl z auta, v ruce taky pistoli.

„Co je tam?“

Erik Huddén neodpověděl. Opatrně našlapoval kupředu. Pak se znovu zastavil a předklonil se, jako by ho zasáhla bolest na prsou. Když se vrátil k autu, byl v obličejí celý bílý.

„Leží tam mrtvý člověk,“ řekl. „Je rozsekaný na cucky. Něco chybí.“

„Jak to myslíš?“

„Jedna noha je pryč.“

Stáli mlčky. Zírali jeden na druhého. Pak Huddén nasedl do auta a vysílačkou požádal o spojení s Vivi Sundbergovou. Věděl, že je ten den ve službě. Ozvala se okamžitě.

„Tady Erik. Jsem v Hesjövallenu.“

Slyšel, jak se zamyslela. Spousta místních jmen v téhle oblasti si byla podobná.

„Jižně od Sörforsu?“

„Spíš víc na západ. Ale možná se pletu.“

„Co se tam stalo?“

„Nevím. Ale leží tu ve sněhu mrtvý muž bez nohy.“

„Cože?“

„Mrtvý muž. Ve sněhu. Vypadá to, že ho někdo ubodal k smrti. Chybí mu noha.“

Znali se dobře, Vivi Sundbergová věděla, že Erik by nikdy nepřeháněl, jakkoliv jeho zpráva zněla neuvěřitelně.

„Přijedeme,“ řekla.

„Zavolej technikům do Gävle.“

„Koho tam máš s sebou?“

„Ytterströma.“

Zamyslela se.

„Máš nějaké rozumné vysvětlení pro to, co se tam stalo?“

„V životě jsem nic podobného neviděl.“

Věděl, že to Vivi pochopí. Pracoval u policie už tak dlouho, že násilí a hrůzy, kterým musel čelit, neměly jasnou hranici.

Než v dálce zaslechli sirény, uplynulo třicet pět minut. Erik Huddén mezitím přemlouval Ytterströma, aby s ním zašel promluvit se sousedy z nejbližšího domku. Ale Ytterström odmítal cokoli podniknout, dokud nedorazí posily. A jelikož Huddén nechtěl jít do domu sám, zůstali oba u auta. Během čekání nepromluvili ani slovo.

Vivi Sundbergová vystoupila z prvního auta, které na místo přijelo. Byla to mohutně stavěná žena okolo padesátky. Kdo ji znal, věděl, že navzdory nadváze má sílu i výdrž. Zrovna před několika měsíci dohonila při vloupačce dva zloděje. Bylo jim něco přes dvacet a nejdřív se jí smáli. Když je o pár set metrů dál sebrala, smích je přešel.

Vivi Sundbergová měla zrzavé vlasy. Čtyřikrát do roka zašla za dcerou do kadeřnictví a nechávala si je dobarvit.

Narodila se na statku kousek od města Harmånger a starala se tam o své rodiče, dokud nezestárli a nakonec nezemřeli. Pak se začala vzdělávat a za několik let se přihlásila na policejní akademii. K jejímu velkému překvapení ji vzali. Nikdo si vlastně

nedokázal vysvětlit, jak ji mohli přijmout, když je tak korpulentní. Ale neptali se a ona sama o tom nemluvila. Kdykoliv někdo z jejích kolegů, většinou mužů, nadhodil, že by měla začít hubnout, jen podrážděně zabručela. Na cukr si Vivi Sundbergová dávala pozor, ale zároveň moc ráda jedla.

Dvakrát se vdala. Její první manžel byl dělník v Iggesundu. S ním měla dceru Elin. Přišel o život následkem pracovního úrazu. Za pár let se provdala znovu, tentokrát za instalatéra z Hudiksvallu. Tohle manželství nevydrželo ani dva měsíce. Manžel se zabil v autě na zledovatělé silnici mezi Delsbo a Bjuråkerem. Pak už se Vivi Sundbergová nevdala. Mezi kolegy nicméně kolovaly zvěsti, že má přítele na jednom z ostrůvků u řeckého pobřeží. Dvakrát ročně tam jezdila na dovolenou. Nikdo ale nevěděl jistě, co je na těch řečech pravdy.

Vivi Sundbergová byla dobrá policistka. Byla houževnatá a měla obdivuhodnou schopnost analyzovat i ta nejmenší vodítka, což byla mnohdy jediná stopa, jíž se při vyšetřování mohli držet.

Projela si rukou vlasy a podívala se na Erika Huddéna, který stál před ní.

„Ukážeš mi to?“

Došli k tělu. Vivi Sundbergová zkřivila obličej a dřepala si.

„Přijel už patolog?“

„Měla by být na cestě.“

„Ona?“

„Je to někdo na záskok, Hugo je na neschopence. Budou mu operovat nádor.“

Vivi Sundbergová na okamžik ztratila zájem o zakrvácené tělo ve sněhu.

„On je nemocný?“

„Má rakovinu. Tos nevěděla?“

„Ne. Rakovinu čeho?“

„Má to někde v břiše. Ale vypadá to, že se nerozšířila. Teď ho zastupuje kolegyně z Uppsaly. Jmenuje se Valentina Miirová. Jestli to vyslovuju správně.“

„A je teda na cestě?“

Erik Huddén houkl na Ytterströma, který stál u jednoho z policejních vozů a pil kávu. Ten potvrdil, že soudní patologka přijede co nevidět.

Vivi Sundbergová se pustila do zevrubné prohlídky těla. Tváří v tvář zavražděnému člověku ji pokaždé zaplavil pocit marnosti. Mrtvého vzkřísit nedokáže, v nejlepším případě dovede objasnit okolnosti zločinu a poslat pachatele do vězeňské cely nebo za zamčené dveře na oddělení duševně nemocných.

„Někoho popadl amok,“ konstatovala. „Zaútočil nějakým velkým nožem. Nebo bajonetem. Možná mečem. Vidím nejmíň deset ran, téměř všechny zřejmě smrtelné. Ale s tou nohou mi to není jasné. Víme, kdo to je?“

„Ještě ne. Všechny domy vypadají prázdné.“

Vivi Sundbergová se zvedla a pozorně se rozhlédla. Zdálo se jí, jako by jí domky pohled obezřetně vracely.

„Zaklepal jsi?“

„Chtěl jsem počkat. Ten, kdo to udělal, tu ještě může být.“

„Tos udělal naprosto správně.“

Mávnutím ruky přivolala Ytterströma. Ten zahodil papírový kelímek do sněhu.

„Jdeme dovnitř,“ řekla. „Někdo tady být musí. Není to přece opuštěná vesnice.“

„Nikdo se ale neukázal.“

Vivi Sundbergová znovu pohledem přejela domky, zasněžené zahrádky, silnici. Vytáhla pistoli a vydala se k nejbližšímu stavení. Bylo několik minut po jedenácté.

Následující události se později zapsaly do dějin švédského soudnictví. Tři policisté objevili něco, co nemělo v historii švédské kriminalistiky obdoby. Šli od domu k domu s vytaženými zbraněmi. Všude je čekali mrtví. Vedle lidí leželi ubodaní psi a kočky, dokonce jeden papoušek s useknutou hlavičkou. Objevili celkem devatenáct mrtvol, všechno starší osoby, až na

jednoho zhruba dvanáctiletého chlapce. Někteří byli zabiti ve spánku v posteli, jiní leželi na podlaze nebo seděli na židli u kuchyňského stolu. Jedna stařenka zemřela s hřebenem v ruce, jiný muž zase u sporáku, na kterém zůstala převrhnutá konvička na kávu. V dalším domě našli dva k sobě připoutané lidi. Všichni byli vystaveni nepřičetnému násilí. Jako by se mezi starými lidmi, kteří se právě chystali vstávat, prohnal krvavý orkán. Je-li to starší lidé na venkově většinou vstávají se slepicemi, předpokládala Vivi Sundbergová, že se vraždy staly nad ránem nebo za kuropění.

Policistka měla pocit, jako by se jí hlava topila v krvi. Třebaže se třásla následkem šoku, byla zároveň ledově chladná. Jako by ta mrtvá a znetvořená těla pozorovala dalekohledem a nemusela se k nim těsně přiblížit.

Zápach byl všudypřítomný. Mrtvoly sice sotva stačily vychladnout, ale už začaly vydávat nasládlý a zároveň hořký pach. Dokud byla Vivi Sundbergová uvnitř stavení, dýchala pusou. Když vyšla ven, zhluboka lapala po dechu. Překročit práh dalšího domu znamenalo připravit se na něco téměř nepřekonatelného.

Všechny oběti byly vystaveny stejné zuřivosti, jedno tělo vedle druhého mělo rány způsobené ostře nabroušenou ruční zbraní. Později toho dne si Vivi sepsala seznam. Nikdy ho nikomu neukázala. Sestával z krátkých poznámek přesně popisujících, co viděla:

Dům číslo jedna. Mrtvý starší muž, polonahý, roztrhané pyžamo, pantofle, polovinou těla leží na schodech dolů z patra. Hlava téměř oddělená, palec levé ruky metr od těla. Mrtvá postarší žena, noční košile, břicho rozpárané, vnitřní části střeva vyhřezlé, umělý chrup rozmlácený.

Dům číslo dvě. Mrtvý muž a mrtvá žena, oba staří, věk minimálně osmdesát let. Těla nalezena v manželské posteli v přízemí. Žena možná zabita ve spánku jedinou ranou vedoucí od levého rame-

ne skrz hrudník k pravé kyčelní kosti. Muž se pokoušel bránit kláděm, ale pachatel mu usekl ruku a následně podřezal hrdlo. Zvláštní je, že těla jsou svázaná k sobě. Působí to, jako by muž byl při svazování naživu, zatímco žena už byla mrtvá. Nemám samozřejmě žádné důkazy, jen chvilkový dojem. V malé ložnici mrtvola chlapce. Mohl být zavražděn ve spánku.

Dům číslo tři. Jedna mrtvá žena, na podlaze v kuchyni. Vedle ní pes neznámé rasy rozsekaný na kusy. Ženina páteř vypadá přesečnutá na více místech.

Dům číslo čtyři. Mrtvý muž v předsíni. Oblečený v kalhotách a košili, bosý. Pravděpodobně se pokoušel klást odpor. Tělo v pase prakticky přepůlené. Starší žena v kuchyni, zabitá vsedě. Dva, možná tři záseky do temene hlavy.

Dům číslo sedm. Dvě postarší ženy a jeden muž, mrtvoly ležely v postelích v horním patře. Dojem: byli vzhůru, věděli, ale nestihli zareagovat. V kuchyni ubodaná kočka.

Dům číslo osm. Starší muž zabitý venku, chybí mu noha. Dva psi s useknutými hlavami. Mrtvá žena na schodišti, nepopsatelně rozsekaná.

Dům číslo devět. Čtyři osoby zabitě v obývacím pokoji v přízemí. Částečně oblečení, s hrnky kávy, zapnuté rádio na stanici jedna. Tři starší ženy, jeden muž. Všichni mají hlavu v klíně.

Dům číslo deset. Dva velmi staří lidé, muž a žena, zabití v posteli. Nelze určit, zda si uvědomovali, co se děje.

Ke konci seznamu už Vivi Sundbergová neměla sílu ukládat do paměti všechny detaily. Přesto bylo nemožné zapomenout, co viděla, pohled přímo do hlubin pekla.

Očíslovala si domy, kde se oběti našly. Ale nezapsala je tak, jak stály vedle sebe. Když došli na té otřesné pouti k pátému domu, narazili na známky života. Ze dvorku zaslechli, jak zdmi proniká hudba. Ytterström poznamenal, že to zní jako Jimi Hendrix. Vivi Sundbergová kytaristovo jméno dobře znala, zato Erik Huddén vůbec netušil, o kom je řeč. Jeho oblíbencem byl Björn Skifs.

Než vešli dovnitř, přivolali další dva policisty, kteří domy ohrazovali policejní páskou. Potřebovali jí tolik, že museli za telefonovat do Hudiksvallu, aby jim přivezli další kotouče. S vytáženými zbraněmi se skupinka blížila k venkovním dveřím. Erik Huddén zabušil. Dveře otevřel zpola oblečený dlouhovlasý muž. Když uviděl zbraň mířící přímo na něj, vyděšeně ucouvl. Vivi Sundbergová zaznamenala, že není ozbrojený, a pistoli sklopila.

„Jste v domě sám?“

„Je tu ještě moje žena,“ odpověděl muž roztřeseným hlasem.

„Nikdo další?“

„Ne. Co se stalo?“

Vivi Sundbergová zastrčila zbraň a dala znamení ostatním, aby udělali totéž.

„Teď půjdeme dovnitř,“ řekla polonahému muži, který se třásl zimou. „Jak se jmenujete?“

„Tom.“

„Jak dál?“

„Hansson.“

„Půjdeme dovnitř, Tome Hanssone. Ať nestojíte na mrazu.“

Hudba duněla po celém domě. Vivi Sundbergová měla pocit, že se snad v každé místnosti ukrývají reprobodny. Následovala muže do neuklizeného obývacího pokoje, kde se choulila na pohovce žena v noční košili. Muž hudbu ztlumil a vzal si na sebe kalhoty, které visely přes židli. Tom Hansson a žena na pohovce vypadali o pár let starší než Vivi Sundbergová, mohlo jim být něco přes šedesát.

„Co se stalo?“ zeptala se žena vyděšeně.

Vivi podle výslovnosti poznala, že žena pochází ze Stockholmu. Nejspíš tu byli už od doby, kdy se v šedesátých a sedmdesátých letech mladí stěhovali z města na venkov za prostým životem. Vivi Sundbergová se rozhodla přejít rovnou k věci. Hrůzný objev, který právě s kolegy učinila, v ní podněcoval dojem, že je třeba konat co nejrychleji. Všechno nasvědčovalo tomu, že ten nebo ti, kdo mají tyhle úděsné zločiny na svědomí, by se klidně mohli chystat k dalšímu masakru.

„Někteří vaši sousedé jsou mrtví,“ řekla Vivi Sundbergová. „V noci se v téhle vesnici stalo něco strašného. Je důležité, abyste odpověděli na naše otázky. Jak se jmenujete?“

„Ninni,“ špitla žena na pohovce. „Herman a Hilda jsou taky mrtví?“

„Kde bydlí?“

„V tom domě nalevo od nás.“

Vivi Sundbergová přikývla.

„Ti jsou bohužel mezi mrtvými. Byli zavražděni. Ale nejen oni, vypadá to, že i další obyvatelé vesnice zemřeli násilnou smrtí.“

„Jestli je to vtip, tak se vám moc nepovedl,“ vložil se do toho Tom Hansson.

Vivi Sundbergová se na okamžik přestala ovládat.

„Nemám čas na nic jiného než položit vám otázky, na které potřebuju znát odpověď. Chápu sice, že to, co vám tu povídám, zní neuvěřitelně, ale je to pravda. Je to naprosto otřesné a je to pravda. Jak to tu vypadalo v noci? Slyšeli jste něco?“

Muž se posadil vedle ženy na pohovku.

„Spali jsme.“

„Nic jste neslyšeli?“

Oba zavrtěli hlavou.

„To jste si ani nevšimli, že vesnice je plná policistů?“

„Když si nahlas pouštíme hudbu, tak nic neslyšíme.“

„Kdy jste sousedy viděli naposledy?“

„Jestli myslíte Hermana s Hildou, tak včera,“ odpověděla Ninni. „Potkáváme se, když jdeme na procházku se psem.“

„Máte psa?“

Tom Hansson pokývnul směrem ke kuchyni.

„Je celkem starý a líný. Ani se nezvedne, když sem přijdou cizí lidi.“

„Neštěkal v noci?“

„On nikdy neštěká.“

„V kolik hodin jste sousedy viděli?“

„Kolem třetí odpoledne. Ale jen Hildu.“

„Zdalo se vám všechno jako obvykle?“

„Bolelo ji v zádech. Herman asi seděl v kuchyni a luštil křížovku. Jeho jsem neviděla.“

„A co ostatní lidé z vesnice?“

„Všechno bylo jako vždycky. Tady žijí jen staří. Když je zima, jsou doma. Na jaře a v létě se vídáme častěji.“

„Jsou tu nějaké děti?“

„Vůbec žádné.“

Vivi Sundbergová se odmlčela a pomyslela na mrtvého chlapce.

„Je to pravda?“ zeptala se žena na pohovce.

Vivi Sundbergová slyšela v jejím hlase strach.

„Ano,“ odpověděla. „Opravdu se to stalo. Může to klidně být tak, že všichni z vesnice jsou mrtví. Až na vás.“

Erik Huddén stál u okna.

„Ne tak docela.“

„Co tím myslíš?“

„Všichni nejsou mrtví. Táhle na silnici někdo je.“

Vivi Sundbergová vystřelila k oknu a uviděla, kdo upoutal Huddénovu pozornost.

Venku na silnici stála žena. Byla to stařena oblečená v županu, na nohou měla černé gumáky. Ruce držela sepnuté jako při modlitbě.

Vivi Sundbergová zatajila dech. Žena se nehýbala.

3

Tom Hansson došel k oknu a stoupl si vedle Vivi Sundbergové.

„To je jenom Julia,“ řekl. „Občas ji najdeme takhle neoblečenou. Když tu není někdo z pečovatelské služby, obvykle se o ni starají Herman s Hildou.“

„Kde bydlí?“ zeptala se Vivi Sundbergová.

Hansson ukázal na druhý dům nejdál od nich.

„My už tu bydlíme skorem dvacet let,“ pokračoval. „Původně se sem chtělo nastěhovat víc lidí. Nakonec jsme ale šli jen my dva. Tenkrát byla Julia vdaná. Její muž se jmenoval Rune a jezdil s lesní technikou. Jednou mu praskla tepna. Umřel v kabině. Od té doby se Julia začala chovat divně. Je to ten typ člověka, co vzteky bezmocně zatíná pěsti, jestli víte, co tím myslím. A pak přišla senilita. Mysleli jsme si, že by tu mohla dožít. Má dvě děti, co sem za ní přijedou tak jednou za rok. Čekají na svůj podíl z dědictví a máma je nezajímá.“

Vivi Sundbergová vyšla s Erikem Huddénem ven. Žena stála nehnutě na silnici. Když k ní policistka došla, vzhlédla. Ale nic neřekla. Stejně tak neprotestovala, když ji Huddén spolu s Vivi odvedli zpátky k jejímu domu. Vevnitř bylo pečlivě uklizeno. Na zdi visely zarámované fotografie mrtvého manžela a dětí, které na ni kašlaly.

Vivi Sundbergová si poprvé od chvíle, kdy do Hesjövallenu přijela, vytáhla poznámkový blok. Erik Huddén si mezitím přečetl papír s úředními razítky, který ležel na jídelním stole.

„Julia Holmgrenová,“ řekl. „Je jí osmdesát sedm.“

„Zaříd, ať někdo zavolá pečovatelskou službu. Je mi fuk, jestli mají nějaké stanovené hodiny, kdy za ní jezdí. Teď se o ni musejí postarat.“

Stařenka seděla u stolu a dívala se z okna. Nad krajinou visela těžká mračna.

„Zkusíme se jí na něco zeptat?“

Vivi Sundbergová zavrtěla hlavou.

„To by nebylo k ničemu. Co by nám asi tak řekla?“

Pokynula hlavou Huddénovi, aby ji nechal o samotě. Namířil si to ven na dvorek. Vivi šla do obývacího pokoje, uprostřed místnosti se zastavila a zavřela oči. Co nevidět se bude muset natvrdo pustit do těch příšerností, které se tu odehrály. Musí najít nějaký výchozí bod.

Něco na té stařence vyvolalo v jejím podvědomí nejasné tušení. Nepodařilo se jí ale tu myšlenku zachytit. Nehnutě stála, otevřela oči a pokusila se zamyslet. Co se tu toho lednového rána stalo? Vysoký počet zavražděných lidí v odlehlé vesnici. K tomu několik mrtvých domácích zvířat. Výsledek svědčí o obrovské zuřivosti. Mohl tohle všechno spáchat jediný vrah? Nebo se v noci ve vesnici objevilo víc pachatelů a po zmasakrování obyvatel zase zmizeli? Bylo příliš brzy, Vivi Sundbergová neměla odpovědi, existovalo jen minimum okolností a všichni ti mrtví. Má tu postarší pár, který kdysi utekl před Stockholmem. A senilní stařenu, co má ve zvyku postávat v noční košili uprostřed silnice.

A přesto tu jeden výchozí bod je, napadlo ji. Ne všichni z vesnice jsou mrtví. Nejmíň tři lidé zůstali naživu. Proč? Je to náhoda, nebo to má nějaký význam?

Několik následujících minut stála bez hnutí. Z okna viděla, že dorazili technici z kriminálky v Gävle a nějaká žena, zřejmě soudní lékařka. Vivi se zhluboka nadechla. Teď vede vyšetřování ona. Přestože se jedná o zločin, který vzbudí značnou pozornost, nejspíš i za hranicemi země, musí si ho prozatím vzít na starost. Ale ještě dnes zažádá Stockholm o posily. Kdysi jako mladá policistka snila o práci ve státní komisi pro vyšetřování vražd, známé skvěle organizovanou prací. Teď si spíš přála, aby ji tenhle útvar přišel zachránit.

Začala tím, že vytočila číslo na mobilním telefonu. Chvilí trvalo, než volaný odpověděl.

„Sten Robertsson.“

„Tady Vivi. Pracuješ?“

„Pracuju neustále, jsem přece státní zástupce. Co potřebuješ?“

„Jsem ve vesnici Hesjövalen. Víš, kde to je? Říká ti něco Sörforsa?“

„Mám tu na zdi mapu. Co se stalo?“

„Nejdřív se podívej, kde to místo je.“

„Tak počkej.“

Robertsson odložil telefon. Vivi Sundbergová dumala, jak zareaguje. Nikdo z nás nic podobného nezažil, přemítala. Ani jediný policajt v celé zemi, a ve spoustě dalších zemí jakbysmet. Pořád máme pocit, že to, s čím se v práci setkáváme, už nemůže být horší. A přitom se hranice neustále posouvají. Teď jsme tady. Kde budeme zítra? A co za rok?

Robertsson se vrátil ke sluchátku.

„Našel jsem to. Není ta vesnice opuštěná?“

„Ne tak úplně. Ale brzo bude. I když ne kvůli tomu, že by se někdo odstěhoval.“

„Co tím myslíš?“

Vivi Sundbergová mu co nejdůkladněji vysvětlila, k čemu došlo. Robertsson ji poslouchal bez přerušování. Slyšela jen jeho dech.

„Tohle ti mám věřit?“ řekl, když skončila.

„Ano.“

„Zní to neuvěřitelné.“

„Ono to je neuvěřitelné. A je to obrovský případ, takže se jako státní zástupce musíš okamžitě ujmout vyšetřování, a navíc chci, abys sem přijel. Musíš vidět na vlastní oči, co tady před sebou mám.“

„Přijedu. Je tam nějaký podezřelý?“

„Nikdo.“

Sten Robertsson zakašlal do sluchátka. Jednou Vivi Sundbergové důvěrně sdělil, že trpí plicní chorobou; býval silný kuřák, dokud na svoje padesátiny ze dne na den nepřestal. Vivi byla nejen stejně stará jako on, dokonce měli narozeniny ve stejný den, dvanáctého března.

Rozhovor skončil. Ale Vivi Sundbergová zůstala stát, váhala, nevyšla hned ven. Čekal ji ještě jeden telefonát. Pokud to neudělá teď, bůhví kdy na to bude čas.

Vytočila číslo.

„Kadeřnictví Elin.“

„To jsem já. Máš chvíli?“

„Moc ne, mám tady dvě ženský pod sušákama. Co se děje?“

„Jsem v jedné vesnici pár mil od města. Staly se tu strašné věci. Bude kolem toho poprask. Asi budu v jednom kole.“

„Co se tam stalo?“

„Je tu spousta mrtvých starých lidí. Doufejme, že to má na svědomí nějaký šílenec.“

„Proč zrovna šílenec?“

„Protože kdyby to udělal někdo normální, bylo by to mimo veškeré chápání.“

„Neřekneš mi víc? Kde teď jsi?“

„Nemám čas. Ale chci tě o něco poprosit. Potřebuju, abys zavola-la do cestovky kvůli zájezdu na Leros. Zamluvila jsem si ho minulý týden. Pokud tu rezervaci zruším teď, nepropadnou mi peníze.“

„Zařídím to. Hrozí ti tam nějaký nebezpečí?“

„Mám tu kolem sebe spoustu lidí. Postarej se teď o ty ženské pod sušákem, než se ti uvaří.“

„Nezapomnělas, že jsi u mě na zítra objednaná?“

„To mi taky zruš. Hrozí, že z toho, co tu mám na práci, celá zešedivím.“

Vivi Sundbergová strčila telefon do kapsy a vyšla před dům. Teď už to nemůže dál odkládat. Na silnici na ni čekali dva technici a soudní lékařka.

„Nebudu vám nic popisovat,“ řekla Vivi. „Musíte to vidět sami. Začneme s mužem, co leží tady venku ve sněhu. Zvažte, jestli budete potřebovat posily. Místo činu je hodně rozsáhlé. Pravděpodobně největší, jaké kdy uvidíte. Ale i když je to tak ohavné, že se to vzpírá jakémukoliv chápání, musíme se snažit v tom vidět jen začátek obvyklého vyšetřování zločinu.“

Všichni tři měli dotazy. Ale Vivi Sundbergová nechtěla odpovídat. Teď bylo nejdůležitější, aby to všichni viděli na vlastní oči. Vedla procesí od jednoho hrůzného místa činu k druhému. Když přišli do třetího domu, řekl Lönngren, starší ze dvou policejních techniků, že musí okamžitě zavolat pro posily. Ve čtvrtém domě totéž prohlásila patoložka. Zatímco se telefonáty vyřizovaly, procesí se zastavilo. Poté pokračovali po zbylých domech a nakonec se znovu shromáždili na cestě. Tou dobou už dorazil první novinář. Vivi Sundbergová požádala Ytterströma, ať dohlédne na to, aby mu nikdo nic neříkal. Až bude mít čas, promluví s ním sama.

Lidé kolem ní na zasněžené silnici byli pobledlí a zamlklí. Nikdo nedokázal strávit rozsah toho, co právě zažili.

„Tak takhle to vypadá,“ řekla Vivi Sundbergová. „Naše zkušenosti a schopnosti budou vystaveny zkoušce, jakou si stěží dovedeme představit. Tohle vyšetřování bude dominovat všem sdělovacím prostředkům, a to nejenom ve Švédsku. Bude se po nás chtít, abychom v krátké době dosáhli jasných výsledků. Můžeme jen doufat, že ten nebo ti, co tohle udělali, po sobě nechali stopy, díky nimž je co nejdřív chytíme. Musíme se nějak dát dohromady a povolat všechny lidi, které bychom mohli potřebovat. Státní zástupce Robertsson je na cestě. Chci, aby to osobně viděl a neprodleně případ převzal jako hlavní vyšetřovatel. Má někdo nějaký dotaz? Pokud ne, pustíme se do práce.“

„Já bych myslím jednu otázku měl,“ přihlásil se Lönngren.

Byl to drobný, hubený mužík. Vivi Sundbergová ho považovala za vysoce kvalifikovaného technika. Jeho slabinou bylo, že často pracoval tak pomalu, až to kolegům čekajícím na výsledek těžce lezlo na nervy.

„Poslouchám.“

„Existuje nebezpečí, že tenhle šílenec, pokud tedy jde o někoho takového, udeří znovu?“

„Tohle nebezpečí tu je,“ řekla Vivi Sundbergová. „Jelikož nic nevíme, musíme vycházet z toho, že se může stát cokoliv.“

„Z toho půjde po venkově hrůza,“ dodal Lönngren. „Projednou jsem rád, že žiju ve městě.“

Skupinka na cestě se rozešla. Ve stejném okamžiku dorazil Sten Robertsson. Novinář, který čekal za policejní páskou, se k němu vydal, sotva Robertsson vylezl z auta.

„Teď ne,“ křikla Vivi Sundbergová. „Musíte počkat.“

„Nemůžete mi říct aspoň něco, Vivi? Obvykle nejste úplně nesdílňá.“

„Teď zrovna jsem.“

Tohohle novináře z *Hudiksvallských listů* neměla ráda. Míval ve zvyku psát o policejní práci články s lehce urážlivými narážkami. Nejvíc ji asi rozčiloval fakt, že jeho kritika byla vesměs oprávněná.

Robertssonovi byla v tenké bundě zima. Ješita, blesklo Vivi Sundbergové hlavou. Nevezme si čepici, protože se bojí pověry, že se pak rychleji plešatí.

„Tak mi to vypověz,“ řekl Robertsson.

„Ne. Pojd' se mnou.“

Potřetí za to dopoledne šla Vivi Sundbergová od jednoho místa činu k druhému. Robertsson musel dvakrát vyjít ven na vzduch, protože mu bylo na zvracení. Vivi Sundbergová trpělivě čekala. Bylo důležité, aby pochopil, co bude vyšetřovat. Zároveň věděla, že z dostupných státních zástupců je ten nejkompetentnější. Pokud se tedy vyšší instance nerozhodne jmenovat k tomu případu někoho ještě zkušenějšího.

Když se konečně dostali zpátky na silnici, navrhla, aby si šli sednout k ní do vozu. Než vyjela z policejní stanice, stihla si připravit termosku s kávou.

Robertsson byl šokovaný. Ruka s kelímkem se mu třásla.

„Vidělas někdy něco takového?“ zeptal se.

„Tohle neviděl nikdo z nás.“

„Kdo jiný než šílenec by to mohl udělat?“

„To netušíme. Teď musíme zajistit stopy a pracovat bez jakýchkoliv předpokladů. Požádala jsem techniky, aby povolali posily, pokud budou mít pocit, že je to potřeba. Totéž patoložka.“

„Kdo to je?“

„Je tu na záskok. Určitě je to její první místo činu. Už žádala po telefonu o posily.“

„A co ty?“

„Jak to myslíš?“

„Co potřebuješ ty?“

„Ze všeho nejdřív od tebe potřebuju vědět, jestli se máme zaměřit na něco konkrétního. Pak musí samozřejmě jednat státní kriminálka.“

„Na co bychom se tak měli zaměřit?“

„Ty jsi hlavní vyšetřovatel, ne já.“

„Jediný cíl je najít toho, kdo to udělal.“

„Nebo udělali. Nemůžeme vyloučit, že pachatelů je víc.“

„Blázní zřídkakdy pracují v partě.“

„Vyloučit to nemůžeme.“

„Je něco, co vyloučit můžeme?“

„Nic. Dokonce ani to, že se to bude opakovat.“

Robertsson přikývl. Seděli zticha. Na cestě a mezi domky se pohybovali lidé. Tu a tam zasvitl blesk fotoaparátu. Kolem těla nalezeného ve sněhu vztyčili stan. Na místo dorazili další novináři a fotografové. Přijel i první televizní štáb.

„Chci tě mít na tiskovce,“ řekla Vivi. „Nemůžu tam být sama. A musíme ji svolat už dneska. Někdy pozdě odpoledne.“

„Mluvila jsi s Luddem?“

Tobias Ludwig byl šéf policie v Hudiksvallu. Byl mladý a nikdy nedělal v terénu. Vystudoval práva a pak šel rovnou na školu pro policejní ředitele. Sten Robertsson ani Vivi Sundbergová ho příliš v lásce neměli. Měl vyloženě chabý cit pro to, co si žádá policejní praxe, a většinu času trávil tím, že se šťoural v interní administrativě.

„Nemluvila jsem s ním,“ řekla. „Bude po nás akorát chtít, abysme co nejpečlivěji vyplňovali všelijaká lejstra a nevynechali žádnou kolonku.“

„Tak hrozné to s ním zase není,“ oponoval Robertsson.

„Je to ještě horší,“ odušila Vivi Sundbergová. „Ale zavolám mu.“
„Udělej to hned.“

Zatelefonovala na policejní stanici v Hudiksvallu a dozvěděla se, že Tobias Ludwig odjel na služební cestu do Stockholmu. Požádala spojovatelku, aby ho zkusila sehnat na mobilním telefonu.

Ludwig se ozval za dvacet minut. Tou dobou mluvil Robertsson s několika techniky z Gävle, kteří právě přijeli.

Vivi Sundbergová stála spolu s Tomem Hanssonem a jeho ženou Ninni venku na dvoře. Manželé měli na sobě staré vojenské kabáty a sledovali dění.

Musím začít s živými, pomyslela si předtím. S Julií se mluvit nedá, ta je ztracená ve svém mrtvém vnitřním světě, kam já nemám přístup. Ale Tom a Ninni Hanssonovi třeba byli svědky něčeho, co si ani sami neuvědomují.

Tohle byla jedna z mála úvah, k nimž zatím dospěla. Pachatel, který se rozhodne zaútočit na celou vesnici, musí mít nějaký plán, byť je to šílenec.

Vyšla na silnici a rozhlédla se. Zmrzlý sníh, les, stoupající a klesající vrcholky vzdálených hor. Odkud ten muž přišel? pomyslela si. Žena to nespáchala, tím si snad můžu být jistá. Ale pachatel nebo pachatelé museli odněkud přijít a nějakou cestou zase zmizeli.

Právě se chtěla vrátit brankou na dvorek, když u ní zastavilo auto. Byla to jedna z přivolaných jednotek s psůvody.

„To jste vzali jen jednoho?“ zeptala se s neskrývaným podrážděním.

„Karpen je nemocný,“ vysvětlil policista se psem.

„Policejní pes může taky onemocnět?“

„Zjevně ano. Kde mám začít? Co se tu vlastně stalo? Mluví se o spouště mrtvých.“

„Promluvte si s Huddénem. A pak zkuste, jestli pes něco nevystopuje.“

Policista se chtěl ještě na něco zeptat, ale Vivi Sundbergová se k němu otočila zády. Tohle bych neměla dělat, pomyslela si.

Právě teď bych si na všechny měla udělat čas. Nesmí na mně být znát, že jsem nervózní a podrážděná. Pohled na ta jatka nikdo z nás nezapomene. Spousta lidí z toho bude určitě trpět úzkostmi.

Vzala Toma a Ninni Hanssonovy zpátky do domu. Ještě se ani nestačili posadit, když Vivi zazvonil telefon.

„Prý mě sháníte,“ ozval se Tobias Ludwig. „Víte přece, že nemám rád, když mě někdo ruší při jednání na prezidiu.“

„Tentokrát není zbylí.“

„Co se děje?“

„Máme velký počet mrtvých ve vesnici Hesjövallen.“

Ve zkratce Ludwigovi přiblížila, oč jde. Policejní šéf na to neřekl ani slovo. Vivi čekala.

„Tohle zní tak úděsně, až se mi tomu vyprávění nechce věřit.“

„Ani mně ne. Přesto je to pravda. Musíte přijet.“

„Rozumím. Vyrazím, jak jen to půjde.“

Vivi Sundbergová se podívala na hodinky.

„Musíme svolat tiskovou konferenci,“ řekla. „Dáme ji na šestou hodinu. Do té doby řeknu novinářům jen to, že tu došlo k vraždě. Nezmíním rozsah. Přijďte co nejrychleji. Ale ať se přitom nezabijete.“

„Zkusím si sehnat zásahový vůz.“

„Spíš vrtulník. Mluvíme tu o devatenácti zavražděných, Tobiasi.“

Hovor byl u konce. Tom a Ninni Hanssonovi slyšeli každé její slovo. Viděla jejich nevěřící výraz. Přesně ten pocit měla sama.

Jako by tahle noční můra narůstala a realita se víc a víc vzdalovala.

Vivi Sundbergová si sedla na židli, odkud předtím vystrnadila spící kočku.

„Všichni ve vesnici jsou mrtví. Přežili jste jen vy a Julia. Dokonce i zvířata zabili. Chápu, jestli jste šokovaní. To jsme všichni. Ale musím vám položit několik otázek. Prosím, abyste se pokusili odpovět co nejpřesněji. Taky chci, abyste se zkusili zamyslet

i nad věcmi, na které se nezeptám. Všechno, co vás napadne, může být důležité. Rozumíte mi?“

Odpovědi jí bylo vystrašené a němě přikývnutí. Rozhodla se opatrně postupovat dál. Začala mluvit o dnešním ránu. Kdy se vzbudili? Slyšeli nějaké zvuky? A co během noci? Stalo se něco? Bylo něco jinak než obvykle? Musejí zapátrat v paměti. Všechno může mít význam.

Střídali se v odpovědích, a když se jeden zarazil, druhý ho doplnil. Vivi Sundbergová viděla, že se jí opravdu snaží pomoci.

Šla nazpátek, jako by se dala na zimní ústup neznámou krajinou. Stalo se něco zvláštního během předchozího večera? Nic. „Všechno bylo jako obvykle,“ tahle slova se opakovala téměř v každé jejich větě.

Rozhovor přerušil Huddénův příchod. Co prý má dělat s novináři? Přijeli další, co nevidět jich bude celá horda a všichni jsou netrpěliví a podráždění.

„Vydrž chvíli,“ řekla. „Půjdu ven. Řekni jim, že dneska od šesti budeme mít v Hudiksvallu tiskovou konferenci.“

„Stihneme to?“

„Musíme.“

Erik Huddén zmizel. Vivi Sundbergová pokračovala v rozhovoru. Další krok zpět, ke včerejšímu dni. Tentokrát odpověděla Ninni.

„Včera bylo všechno jako obvykle,“ řekla. „Byla jsem trochu nastydlá, Tom celý den štípal dříví.“

„Mluvili jste s někým ze sousedů?“

„Tom prohodil pár slov s Hildou. Ale to už jsme vám říkali.“

„Viděli jste někoho dalšího?“

„Já ano. Sněžilo. To pak lidi odklízejí sněh. Jo, vlastně jsem jich viděla několik, ani jsem si to neuvědomila.“

„Neviděla jste někoho cizího?“

„Koho myslíte?“

„Někoho, kdo sem nepatří. Nebo třeba nějaké cizí auto?“

„Nic takového.“

„A co předevcírem?“

„To vypadalo zhruba stejně. Tady se toho moc neděje.“

„Nic neobvyklého?“

„Nic.“

Vivi vytáhla poznámkový blok a propisku.

„Teď to bude těžké,“ řekla. „Musím vás požádat o jména všech vašich sousedů.“

Vytrhla z bloku papír a položila ho na stůl.

„Nakreslete mi vesnici,“ vybídla je. „Váš dům a ostatní domy. Pak je očísujeme. Váš dům bude mít číslo jedna. Potřebuju vědět, jak se všichni obyvatelé těch domů jmenovali.“

Žena se zvedla a přinesla větší arch papíru. Načrtla vesnici. Vivi Sundbergové přišlo, že je v kreslení zběhlá.

„Čím se živíte?“ zeptala se. „V zemědělství?“

Odpověď ji překvapila.

„Vlastníme akciové portfolio. Není to nic velkého, ale pečlivě ho spravujeme. Když jde burza nahoru, prodáváme, a když jde dolů, nakupujeme. Takovým jako my se říká ‚daytraders‘.“

Vivi Sundbergové blesklo hlavou, že už by se neměla ničemu divit. Proč by párek zamrzlých hipíků ve vesničce v Hälsinglandu nemohl obchodovat s akciemi?

„Kromě toho si hodně povídáme,“ pokračovala Ninni. „Vyprávíme si příběhy. To už dneska lidi nedělají.“

Vivi Sundbergová měla najednou pocit, že se jí rozhovor začíná vymykat z rukou.

„Jména,“ řekla. „A věk, pokud možno. Dejte si s tím na čas, aby to bylo správně. Ale ne víc, než je nutné.“

Dívala se, jak se ti dva sklonili nad papírem a s tichým mumláním se pustili do psaní. Něco ji napadlo. Jedno ze všemožných myslitelných vysvětlení masakru mohlo být i to, že zločin spáchal někdo z obyvatel vesnice.

Seznam byl hotový za čtvrt hodiny. Počet osob neseseděl. Je tu o jednoho mrtvého navíc. To musí být ten hoch. Vivi se postavila k oknu a četla. Vypadalo to, že vesnici tvořily v podstatě tři

rodiny. Anderssonovi, Andrénovi a k tomu dvě ženy s příjmením Magnussonová. Jak tak Vivi Sundbergová stála se seznamem v ruce, pomyslela na všechny ty odrostlé děti a vnoučata, které během několika hodin zažijí těžký šok, až se dozvědí, co se stalo. Budeme potřebovat velké posily, abychom to všem sdělili, řekla si pro sebe. Tahle katastrofa zasáhne mnohem víc lidí, než si dokážu představit.

Uvědomila si, že ten úkol připadne z větší části právě jí. Zmocnil se jí pocit bezmoci a zároveň strachu. To, co se tady stalo, bylo až příliš otřesné, než aby to normální člověk dokázal pochopit a nějak se s tím vyrovnat.

Plula jí před očima všechna křestní jména, Elna, Sara, Brita, August, Herman, Hilda, Johannes, Erik, Gertrud, Vendela... Pokoušela se představit si jejich obličej, ale obrázky byly rozmazané.

Znenadání ji napadlo, že něco dočista přehlédla. Vyšla na dvůr a zavolala si Erika Huddéna, který právě mluvil s jedním z nových techniků.

„Eriku, kdo to všechno objevil?“

„Volal nějaký muž. Pak zemřel a srazil se s bosenským řidičem stěhováku.“

„Měl nehodu a zemřel?“

„Ne, nejdřív umřel. Zřejmě infarkt. Pak teprve se srazili.“

„Mohl by to mít na svědomí on?“

„To mě teda nenapadlo. V autě měl spoustu foťáků. Zřejmě to byl fotograf.“

„Zjisti o něm, co můžeš. Pak si v tomhle domě musíme zřídit nějakou základnu. Je potřeba projít ta jména a vyhledat blízké příbuzné. Co se stalo s tím řidičem stěhováku?“

„Dali jsme mu dýchnout. Ale nepil. Mluvil špatně švédsky, tak ho radši vzali na stanici do Hudiksvallu, než aby ho vyslychali venku na silnici. Ale nevypadalo to, že by něco věděl.“

„To ještě není jisté. Nezabýjeli se teď jako na jatkách zrovna v Bosně?“

Erik Huddén odešel. Vivi Sundbergová se chtěla vrátit do domu, ale všimla si, jak po cestě běží nějaký policista. Šla mu naproti k brance. Okamžitě viděla zděšení v jeho tváři.

„Našli jsme tu nohu,“ vyhrkl. „Pes ji vystopoval zhruba o padesát metrů dál mezi stromy.“

Ukázal ke kraji lesa. Vivi Sundbergová měla dojem, že jí chce říct ještě něco.

„To je všechno?“

„Myslím, že bude nejlepší, když se půjdete podívat sama,“ řekl.

Pak se otočil a začal zvracet. Nezdržovala se, aby mu pomohla, a vyběhla k lesu. Dvakrát přitom zakopla a upadla.

Když tam doběhla, spatřila, co ho tak rozrušilo. Noha byla na některých místech ohlodaná až na kost. Chodidlo bylo hryzáním zcela oddělené.

Podívala se na Ytterströma a psovoda, kteří stáli u nálezu.

„Kanibal,“ řekl Ytterström. „Tak po tom pátráme? Vyuřili jsme ho uprostřed hodování?“

Vivi Sundbergové dopadlo něco na ruku. Trhla sebou. Ale byla to jen sněhová vločka a okamžitě roztála.

„Stan,“ nařídila. „Další stan sem. Nechci, aby se zničily stopy.“

Zavřela oči a vybavilo se jí modré moře a bílé domky rozesté po vyhrátém horském úbočí. Pak se vrátila do domu k akcionářům a posadila se u nich v kuchyni se jmenným seznamem.

Někde tu musí být něco, čeho jsem si nevšimla, pomyslela si.

Pomalu se začala seznamem probírat, jméno za jménem. Jako by se pohybovala po minovém poli.

4

Napadlo ji, že se právě dívá na náhrobní kámen lidí, kteří zahynuli při velké katastrofě. Kdyby se zřítilo letadlo nebo se potopila loď, zasadila by se někam pamětní deska s vyřtými jmény mrtvých. Ale kdo vztyčí kámen na paměť obyvatel Hesjövallenu, kteří byli jedné noci v lednu 2006 povražděni?

Odsunula papír se jmény stranou a podívala se na své ruce. Nedokázala je udržet bez hnutí. Třáslly se jí. Kdyby se našel někdo, komu by tenhle případ mohla předat, bez váhání by to udělala. Chtěla odvést dobrou práci a možná i dostat pochvalu, ovšem o povýšení na policejního ředitele nestála ani trochu. Vždycky se považovala za ctižádostivou, ale ne za kariéristku. Jenže zrovna teď není po ruce nikdo lepší, kdo by si vyšetřování vzal na starost. Se státním zástupcem Robertssonem se jí spolupracovalo dobře. Tobias Ludwig, který se ve vesnici co nevidět objeví, pravděpodobně spuštěný z nebe za asistence vrtulníku, nemůže zodpovídat za vyšetřování zločinu. Je to byrokrat, který počítá peníze, zamítá přesčasy a posílá své podřízené na nesmyslné semináře o tom, jak si nepřipouštět jízlivosti a nadávky od lidí na ulici.

Zachvěla se a znovu si přitáhla seznam.

Erik August Andersson

Vendela Anderssonová

Hans-Evert Andersson

Elsa Anderssonová

Gertrud Anderssonová

Viktoria Anderssonová

Hans André

Lars André

Klara André

Sara André

Elna André

Brita André

August Andrén
Herman Andrén
Hilda Andrénová
Johannes Andrén
Tora Magnussonová
Regina Magnussonová

Osmnáct jmen, tři rodiny. Zvedla se a šla do pokoje, kde na pohovce seděli manželé Hanssonovi a šeptali si. Když vešla, zmlkli. „Říkali jste, že tady ve vesnici nejsou žádné děti. Je to pravda?“ Přikývli.

„Ani jste tu v poslední době žádné dítě neviděli?“

„Děti místních sem jezdí na návštěvu a někdy s sebou vezmou ještě svoje děti. Ale nestává se to moc často.“

Vivi Sundbergová zaváhala a pak pokračovala.

„Mezi mrtvými je bohužel taky jeden chlapec,“ řekla.

Ukázala na jeden z domů. Ninni na ni pohlédla s vytřeštěnýma očima.

„Je taky mrtvý?“

„Ano, je mrtvý. Jestli váš seznam sedí, naši jsme ho v domě Hanse-Everta a Elsy Anderssonových. Jste si jistí, že nevíte, kdo to je?“

Podívali se na sebe a zavrtěli hlavou. Vivi Sundbergová se vrátila do kuchyně. Devatenáctá osoba neměla jméno. Chlapec je ten, kdo se vymyká, pomyslela si. On, ti dva, co tu bydlí, a demontní Julia, která jediná zůstane touhle katastrofou nedotčená. Ostatních osmnáct lidí, kteří si včera večer šli lehnout a spát, je mrtvých. A chlapec. Ale ten mezi ně nezapadá.

Přeložila papír se jmény, strčila ho do kapsy a vyšla ven. Na zem se tu a tam snesla sněhová vločka. Kolem panovalo ticho. Jen občasné lidské hlasy, zavírání dveří, cinknutí nástrojů. Došel k ní Erik Huddén. Byl povážlivě bledý, jako ostatně všichni.

„Kde je lékařka?“ zeptala se ho.

„Dívá se na tu nohu.“

„Jak jí je?“

„Je v šoku. Nejdřív běžela na záchod. Pak se rozbřečela. Ale další doktoři jsou na cestě. Co uděláme s novináři?“

„Promluví s nimi.“

Vytáhla z kapsy seznam.

„Chlapec nemá jméno. Musíme zjistit, kdo to byl. Okopíruj ten seznam, ale nikomu ho nedávej.“

„Člověku zůstává rozum stát,“ řekl Huddén. „Osmnáct lidí.“

„Devatenáct. Ten chlapec na seznamu není.“

Vylovila z kapsy pero a připsala dolů „neznámý chlapec“.

Pak došla za promrzlými a zvědavými novináři a shromáždila je na silnici do půlkruhu.

„Poskytnu vám krátký komentář,“ začala. „Můžete klást otázky, ale v tuhle chvíli nemáme žádné odpovědi. Nicméně později odpoledne proběhne ve městě tisková konference. Předběžně počítáme se začátkem v osmnáct hodin. Já vám teď můžu říct jen to, že se tu v noci stal několikanásobný těžký zločin. To je pro tuto chvíli vše.“

Mladá pihovatá dívka zvedla ruku.

„Musíte přece říct ještě něco. To nám došlo tak jako tak, že se stalo něco vážného, když jste páskou obehnali celou vesnici.“

Vivi Sundbergová dívku neznala. Ale na bundě měla název významného celostátního deníku.

„Můžete se ptát, jak chcete. Z technických důvodů vám teď k vyšetřování nic dalšího říct nemůžu.“

Jeden z televizních reportérů jí do obličeje strčil mikrofon. S tímhle mužem se setkala už mockrát.

„Můžete zopakovat své prohlášení?“

Udělala, oč jí požádal, ale když jí následně chtěl položit doplňující otázku, obrátila se a odešla. Zastavila se až u druhého stanu. Přepadla jí silná nevolnost. Popošla stranou, několikrát se zhluboka nadechla, a teprve když se žaludek usadil, došla k plachtě.

Během prvních let u policie jednou ve službě omdlela. Našli tenkrát ještě s kolegou v nějakém domě muže, který se oběsil. Rozhodně teď nestála o to, aby se to opakovalo.

Vkročila do stanu a žena, která uvnitř seděla na bobku, k ní zvedla hlavu. V prostoru bylo horko od silné lampy. Vivi Sundbergová kývla a představila se. Valentina Miirová mluvila se silným přízvukem. Bylo jí kolem čtyřiceti.

„Co mi můžete říct?“

„Nikdy jsem nic podobného neviděla,“ odpověděla Valentina. „Člověk narazí na utrženou nebo useknutou končetinu. Ale tohle...“

„Někdo tu nohu jedl?“

„Je samozřejmě pravděpodobné, že to bylo nějaké zvíře. Ale jsou tu stopy, které mě znepokojují.“

„Jak to?“

„Zvířata ohlodají nohu určitým způsobem. Lze téměř okamžitě rozpoznat, jaké zvíře to bylo. Tady podle mě šlo o vlka. Ale mám tu ještě něco, co byste měla vidět.“

Natáhla se po průhledném plastovém sáčku. Ležela v něm kožená kotníková bota.

„Můžeme vycházet z toho, že byla obutá na noze. Zvíře by určitě dokázalo botu servat, aby se dostalo k chodidlu. Divné ale je, že tkanička byla rozvázaná.“

Vivi Sundbergová si vzpomněla, že druhá bota na noze mrtvého muže byla zavázaná.

V hlavě si prošla seznam obyvatel a v kterém domě kdo bydlel. Pokud seznam souhlasí, utržená či useknutá noha mohla patřit Larsi Andrénovi.

„Vidíte ještě něco dalšího?“

„Na to je příliš brzy.“

„Pojďte teď se mnou. Nebudu se vám samozřejmě plést do toho, jak si organizujete práci. Ale potřebuju s něčím pomoci.“

Ženy se vydaly od stanu k domku, kde ležela mrtvola neznámého chlapce spolu s dalšími dvěma těly, která pravděpodobně

patřila Hansi-Evertovi a Else Anderssonovým. Uvnitř vládlo ohlušující ticho.

Chlapec ležel na břicho v posteli. Pokojík byl malý, se šikmým stropem. Vivi Sundbergová zatnula zuby, aby se nerozplakala. Jeho život skončil mezi dvěma nádechy, sotva vůbec začal.

Stály tam mlčky.

„Nepochopím, jak může někdo spáchat tak hrůzné násilí na dítěti,“ řekla nakonec Valentina.

„Právě proto, že nerozumíme, musíme se do toho snažit proniknout. Abychom pochopili, co se skutečně stalo.“

Lékařka neřekla nic. V hlavě Vivi Sundbergové si zároveň klestil cestu nejasný postřeh. Zprvu nevěděla, co to vlastně je. Vzorec, pomyslela si. Něco ho ruší. Pak jí najednou došlo, co ji upoutalo.

„Vidíte, kolik ran ho zasáhlo?“

Doktorka se naklonila a namířila na tělo lampičku z nočního stolku. Než odpověděla, uplynulo několik minut.

„Vypadá to, že ho zasáhla jediná rána. Smrt nastala okamžitě.“

„Můžete říct víc?“

„Nestihl si nic uvědomit. Rána přesekla páteř.“

„Měla jste čas podívat se na ostatní těla?“

„Soustředila jsem se hlavně na to, abych je všechny prohlásila za mrtvé. Se vším ostatním chci počkat na kolegy.“

„Můžete s jistotou říct, jestli některá z ostatních obětí zemřela jedinou ranou?“

Nejprve se zdálo, jako by Valentina Mirová otázku nepochopila. V hlavě si procházela, co viděla.

„Vlastně ne,“ řekla nakonec. „Pokud se nemýlím, tak všichni další mrtví měli na těle množství ran.“

„A ne všechny musely nutně být příčinou okamžité smrti?“

„Na to je příliš brzy, ale zřejmě máte pravdu.“

„Zatím vám tedy děkuji.“

Doktorka odešla. Když Vivi Sundbergová v pokoji osaměla, prohledala místnost i chlapcovy šaty ve snaze najít něco, co by

jí prozradilo, jak se jmenoval. Nebylo tam nic, ani průkazka na autobus. Sešla po schodech na dvůr. Chtěla být chvíli v klidu, a tak domek obešla a dostala se na zadní stranu směřující k zamrzlému jezeru. Potřebovala si svůj objev ujasnit. Chlapec zemřel jedinou ranou, ostatní byli vystaveni systematickému násilí. Co to může znamenat? Dokázala najít jediné rozumné vysvětlení, které bylo zároveň velmi děsivé. Ten, kdo chlapce zabil, nechtěl, aby dítě trpělo. Zatímco ostatní čelili násilí připomínajícímu spíš dlouhé mučení.

Stála a dívala se na zamlžené hory v dáli za jezerem. Chtěl je mučit, pomyslela si. Ten, kdo držel meč nebo nůž, chtěl, aby si byli vědomi toho, že umírají.

Proč? Vivi Sundbergová na to neměla odpověď. Uslyšela hlasitý řev blížícího se motoru a vrátila se před dům. Nad hřebeny lesů klesal vrtulník. Přistál na louce v oblaku sněhu. Jakmile ze dvířek vyskočil Tobias Ludwig, stroj se zase zvedl a nabral směr na jih.

Vivi Sundbergová šla řediteli naproti. Tobias Ludwig měl polobotky a brodil se po kotníky sněhem. Na dálku připadal Vivi jako zmatený hmyz, který uvízl ve sněhu a třepotá křídly.

Setkali se na silnici. Ludwig si oprašoval sních.

„Snažím se tomu nějak porozumět,“ řekl. „Tomu, co jste mi vykládala.“

„V těch domech tady leží spousta mrtvých. Chtěla jsem, abyste je viděl. Je tu Sten Robertsson. Povolala jsem tolik lidí, kolik jsem sehnala. Ale teď je řada na vás, abyste si to vzal na starost a zajistil veškerou pomoc, kterou budeme potřebovat.“

„Já tomu pořád nerozumím. Spousta mrtvých? Jen staří?“

„Je tu jeden chlapec, ten se ze vzorce vymyká. Je mladý. Ale taky je mrtvý.“

Počtvrté toho dopoledne šla od domu k domu. Tobias Ludwig ji následoval a jen vzdychal. Skončili u stanu, kde ležela noha. Lékařka tam nebyla. Tobias Ludwig vrtěl bezmocně hlavou.

„Co se to tu stalo? Tohle musel udělat nějaký šílenec, ne?“

„Nevíme, jestli byl jeden. Mohlo jich být víc.“

„Šilenců?“

„Kdoví.“

Změřil si ji pohledem.

„Víme vůbec něco?“

„Vlastně ne.“

„Tohle je na nás moc velké. Musíme požádat o pomoc.“

„To bude na vás. Jinak jsem sdělila novinářům, že na šestou uspořádáme tiskovou konferenci.“

„Co tam řekneme?“

„Záleží na tom, kolik se nám povede sehnat příbuzných. To bude taky váš úkol.“

„Hledat příbuzné mrtvých?“

„Erik má jmenný seznam. Začněte tu práci organizovat. Povoďte volné lidi. Vy jste tu šéf.“

Po cestě přicházel Robertsson.

„Tohle je děs a hrůza,“ řekl Tobias Ludwig. „Je otázka, jestli se něco podobného ve Švédsku vůbec kdy stalo.“

Robertsson zavrtěl hlavou. Vivi Sundbergová oba muže pozorovala. Neustále v ní narůstal pocit, že mají naspěch, že se stane něco strašného, pokud si nepospíší.

„Začněte s těmi jmény,“ řekla Ludwigovi. „Opravdu potřebuju vaši pomoc.“

Pak vzala Robertssona pod paží a vedla ho po cestě pryč.

„Na co myslíš?“

„Že mám strach. Ty ne?“

„Neměla jsem čas to zkoumat.“

Sten Robertsson se na ni podíval přimhouřenýma očima.

„Ale něco si o tom myslíš, ne? Ty máš vždycky nějaký nápad.“

„Tentokrát ne. Mohlo to udělat klidně deset lidí, a my to teď nemůžeme ani potvrdit, ani vyvrátit. Pracujeme bez jakýchkoliv předpokladů. Musíš jít na tu tiskovku.“

„Strašně nerad mluvím s novináři.“

„Nedá se nic dělat.“

Robertsson odešel. Vivi právě chtěla nasednout do auta, když si všimla, že na ni mává Huddén. Mířil k ní a držel něco v ruce. Našel vražednou zbraň, napadlo ji. To by bylo skvělé, potřebovali bychom to jako sůl. Pokud bychom nechtyli rovnou pachatele.

Jenže Erik Huddén neměl v ruce zbraň. Držel plastový sáček. Podal jí ho. Byla v něm úzká červená stužka.

„Našel to pes. V lese. Přibližně třicet metrů od nohy.“

„Byly tam nějaké stopy?“

„Zrovna to zkoumají. Ale pes označil jen stužku. Nedával na jevo chuť hledat dál.“

Vivi si zvedla sáček těsně k obličejí. Aby si mohla jeho obsah dobře prohlédnout, zakryla si jedno oko.

„Je tenká. Vypadá jako z hedvábí. Nic jiného jste nenašli?“

„Jen tohle. Ve sněhu to svítilo.“

Sáček mu vrátila.

„Tak to bysme měli. Na tiskovce můžeme světu sdělit, že máme devatenáct mrtvých a jednu stopu v podobě červené hedvábné mašle.“

„Snad dokážeme najít ještě něco.“

„Udělejte to. A pokud možno chyťte toho člověka, co to udělal. Nebo bych spíš měla říct tu zřůdu.“

Když Erik Huddén odešel, posadila se do auta, aby mohla v klidu a o samotě přemýšlet. Předním sklem viděla, jak Julii odvázejí ženy z pečovatelské služby. Blažená nevědomost, pomyslela si Vivi Sundbergová. Julia nikdy nepochopí, co se téhle lednové noci stalo v domech jejích sousedů.

Zavřela oči a v duchu si prošla seznam všech jmen. Pořád ještě nedokázala spojit jména s obličejí, které teď měla příležitost čtyřikrát vidět. Kde to začalo? pomyslela si. Jeden domek byl první, jeden musel být poslední. Pachatel, ať už byl sám nebo ne, musel vědět, co dělá. Nenašel ty domy jen tak nazdařbůh, nepokusil se dostat do domku akcionářů ani k senilní ženě. Jejich domy nechal na pokoji.

Otevřela oči a zírala ven skrz přední sklo. Bylo to naplánované, pomyslela si. Musí to tak být. Ale mohl by se šílenec skutečně připravit na takovýhle čin? Jde to spolu dohromady?

Měla za to, že i šílený člověk dokáže jednat velmi racionálně, měla s tím zkušenost z dřívějšíka. Vzpomněla si na jednoho muže nezvratně přesvědčeného o své pravdě, který před mnoha lety vytáhl zbraň v budově soudu v Söderhamnu a zastřelil mezi jinými i soudce. Když pak policie dorazila do jeho domu v lese, měl po celém stavení rozmístěné nálože s výbušninou. Byl to šílenec s vášnivým plánem.

Nalila si do šálku zbytek kávy z termosky. Motiv, zamyslela se. I duševně nemocný člověk musí mít motiv. Možná ho vnitřní hlasy nutí zabít všechny, kdo mu přijdou do cesty. Ale mohly ho hlasy nasměrovat zrovna do Hesjövallenu? A pokud ano, tak proč? Jak velkou roli v tomhle dramatu hrála náhoda?

Ta myšlenka ji zavedla zpátky k výchozímu bodu. Ne všichni ve vesnici jsou mrtví. Vrah nechal tři lidi žít, přestože je mohl zavraždit taky, kdyby byl chtěl. Na druhé straně zabil chlapce, který byl v téhle vesnici odsouzené k záhubě zřejmě jen na příležitostné návštěvě.

Ten kluk by mohl být klíč, napadlo ji. Ve vesnici nebydlí. Přesto zemřel. A dva lidé, kteří tu žijí dvacet let, směli zůstat naživu.

Došlo jí, že potřebuje okamžitě znát odpověď na jednu otázku. Je to něco, co jí řekl Erik Huddén. Pamatuje si to dobře? Jak se Julia jmenuje příjmením?

Juliin dům nebyl zamčený. Vivi Sundbergová vešla a přečetla si papír, který předtím Erik Huddén našel na jídelním stole. Ze získané odpovědi se jí rozbušilo srdce. Sedla si a pokusila se shrnout své myšlenky.

To, k čemu došla, vypadalo nepravděpodobně, ale přesto to mohla být pravda. Vytočila číslo na Huddéna. Zvedl to okamžitě.

„Sedím v kuchyni u Julie. Ta v županu, jak stála na silnici. Přijď sem.“

„Už jdu.“

Erik Huddén se posadil ke stolu naproti ní. Vzápětí se prudce zvedl a podíval se na sedák. Přičichl k němu, načěž si vzal jinou židli. Vivi se na něj tázavě podívala.

„Moč,“ vysvětlil. „Stará paní se zřejmě počurala. Cos mi chtěla říct?“

„Chci, aby sis poslechl jeden nápad. Vypadá to jako nesmysl, ale zároveň je to svým způsobem logické. Vypneme si telefony, ať nás nikdo neruší.“

Oba položili mobily na stůl. Jako bychom odložili zbraně, pomyslela si Vivi Sundbergová.

„Pokusím se shrnout něco, co se vlastně shrnout nedá. Přesto tuším v událostech z dnešní noci určitou prapodivnou logiku. Poslechni si to a pak mi řekneš, jestli jsem úplně vedle. Nebo kde mi tam co chybí.“

Klaply domovní dveře. Do kuchyně vešel jeden z nově přivolaných techniků.

„Kde jsou ti mrtví?“

„V tomhle domě ne.“

Technik zase odešel.

„Jde o ta jména,“ začala Vivi. „Pořád nevíme, jak se jmenuje ten chlapec. Ale pokud je moje teorie správná, tak je příbuzný s rodinou Anderssonovou, která bydlela a taky přišla o život v domě, kde jsme chlapce našli. Klíč k tomu, co se tu dnes v noci stalo, jsou jména. Příbuzní. Vypadalo to, jako by se všichni v téhle vesnici jmenovali Anderssonovi, Andrénovi nebo Magnussonovi. Ale Julia, která bydlí v tomhle domě, se jmenuje Holmgrenová. Je to napsané v papírech z pečovatelské služby. Julia Holmgrenová. A žije. Navíc tu máme Toma a Ninni Hanssonovy. Ti jsou taky naživu a taky mají jiné příjmení. Z toho by se dalo něco vyvodit.“

„Že ten, kdo to udělal, šel z nějakého důvodu po lidech se stejným příjmením,“ doplnil Huddén.

„Mysli ještě o krok dál! Tohle je malá vesnice. Moc velký pohyb obyvatel tu nebyl. Mezi místními rodinami se s největší